

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Dit blad wordt geregeld des *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de **REDACTIE**. Abonnementen en Advertentien aan de **ADMINISTRATIE**. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandlaren, Postdirecteuren enz.

Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elken regel meer f —.20. Aanvragen en vernieuwing van licentieaven f —.12 net regel.

XXXVI

Psalm 16 : 10

Uit dit veelvuldig gebruik van het woord blijkt genoegzaam, dat het niet een algemeen begrip van vernielen en verwoesten aanduidt, maar dat bij het bespreken van Verderf, Verderver en Verderving aan iets bijzonders, aan iets bepaalds, wordt gedacht, en wel aan iets dat in vaste volgorde zijn plaats inneemt bij de begrippen van Dood en van Hel. Vast gaat de onderscheiding die hierin zich uitspreekt, niet door, omdat, gelijk ons reeds bleek, de begrippen van Hel en Dood zelve meer dan ééne beduidenis toelaten. Hel duidt zoowel eenerzijds de wachtkamer van alle gestorvenen aan, als anderzijds de plaats der verdooinden, der eeuwige pijniging en den pool des vuurs. En zoo ook omvat Dood de ééne maal alle verbreking van het leven met inbegrip van alle rampzaligheid, en een ander maal bedoelt de Schrift, met van Dood te gewagen, niet anders dan het verschijnen uit dit aardsche leven. Eerst nu zoo men hierop let, verstaat men, waarom aan de twee begrippen van Hel en Dood nog een derde begrip van *Verderf*, *Verderving* en *Verderver* wordt toegevoegd. Er is van de hel, d. i. van de Sje'ool, in geen dieperen zin sprake dan als een

Doch was zoo de verlatenheid aan het Kruis, die verlatenheid in de Sje'ool niet doorgestaan. In de hel heelt de Vader Immanuel niet verlaten. En juist dit erlaingt zijn volle betekenis eerst, zomen dit in verband brengt met den Verderver. Ware Immanuel ook in de Sje'ool van God verlaten geworden, zoo zou de zuigkracht van den Verderver terstond op hem hebben ingewerkt en hem als machteloze prooi hebben weggeleid in de diepte der verdoemenis. Men denke toch wel in, dat Immanuel het Offerlam was, in onze plaats optrad, al den last onzen zonden droeg, en zelf tot een vloek was geworden. Als zoodanig had de Verderver zelfs een schijn van recht op hem als zijn prooi. Ja, meer nog. Nauw genomen kan zelfs gezegd, dat de Verderver er recht op had, dat Jezus eerst weer opstond, en dan naar lichaam en ziel beide voor eeuwig aan de smarten der rampzaligheid zou worden overgeleverd. Recht blijft recht, en zelfs de teederste liefde voor onzen Heiland mag ons nooit bewegen op het recht van Gods heiligheden te willen afdingen. Waar de Christus plaatsbekledend als 't Lam der offerande voor ons ter slachting werd geleid, moest de straf, die

Toch is het deze verwarring, helaas, die bijna van allen kant als om strijd telkens weer begaan wordt. De verkeerde methode kwam eenmaal in zwang om uit de Schrift als uit

De verwarring waarop we doelden, werd, jammer genoeg, nog te grooter, toen men zelfs het voorloopig karakter van de nu reeds verkregen zaligheid der weggestorven geloovigen steeds meer uit het oog verloor. Zoo toch kreeg men een dubbele verwarring, die ten slotte alle helder inzicht afsneed. Ten eerste de verwarring om de orde van zaken uit het Nieuw Verbond op het Oud Verbond over te brengen, maar toen nog bovendien de tweede verwarring, om wat eerst in het jongste oordeel zal kunnen intreden, als nu reeds aanwezig voor te stellen, en het zelfs terug te dateeren naar het Oud Verbond. Zoo ging men er al meer toe over, om zich de gestorven geloovigen voor te stellen als nu reeds smakende de volle heerlijkheid, en dit eenmaal aannemende zoodra de zielen naar den doodenakker worden uitgedragen, achte men het altemins tot zelfs op Adam en Abel te kunnen toepassen. En na zoo eenmaal geheel in verwarring te zijn geraakt, sprak het wel van zelf, dat men zich alsnu ook geen juiste voorstelling meer kon vormen van de existentie van den Christus gedurende den tijd, die tusschen zijn sterven en zijn opstanding verliep. Zoo toch kreeg men er steeds meer behoefte aan, om zich den Christus voor te stellen, als volbrengende ook in het rijk der dooden een machtig Verlossingswerk, dat geheel op zichzelf stond. Een eenigszins helder denkbeeld kon men zich van deze werkzaamheid moeilijk maken, omdat men zich, gelijk in het vervolg blijken zal, geen de minste rekschap kon geven van de bestaanswijze en de werkzaamheid der overige dooden in de Sje'ool. Hoe ging het kennen van elkander? Welke middelen bezaten ze om met elkander gemeenschap te hebben? Volvoerden ze een nieuwe taak? Ontvingen ze in het doodenrijk een nieuwe roeping? Was er

Al wat nu geleden wordt, wordt geleden in voorloopige conditie, niet in de hel, maar in het doodenrijk.

Dr. A. K.